

Kirkkonummen kunta,

Oikaisuvaatimus

Hallitus
Ervastintie 2, 02400 Kirkkonummi
kirjaamo@kirkkonummi.fi

05.6.2023

Oikaisuvaatimus:

Päätös, johon haetaan muutosta

Kunnanhallitus 15.5.2023 § 153 651/01.01.01/2022

Miltä osin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi

1. Hallituksen päätös kumotaan ja siten opetustoimenjohtajan virka julistetaan uudelleen haettavaksi, koska kukaan hakijoista ei täytä ilmoituksessa esitettyjä kelpoisuusvaatimuksia.
2. Hallitus palauttaa asian sivistys- ja vapaa-aikalautakunnalle uudelleen valmisteltavaksi ja että virka julistetaan uudestaan haettavaksi.
3. Mikäli mahdollista, hallitus valitsee hakijoista sen, joka täyttää ilmoituksen mukaiset kelpoisuusvaatimukset.

Oikaisuvaatimuksen perustelut

Yhteenvedona voidaan todeta, että opetusjohtajan valinta on tapahtunut pätevyysvaatimusten osalta voimassa olevan lainsäädännön vastaisesti ja kunnanhallitus on tehnyt päätöksensä valmistelussa esitettyjen puutteellisten tietojen perusteella. Lisäksi palvelukseenotto-prosessissa on kokonaisuutena vakavia puutteita.

1. *Opetusjohtajan valinnan valmistelussa puutteita, joiden pitäisi johtaa päätöksen oikaisemiseen*

Opetusjohtajan valinnan valmistelussa on ilmennyt niin merkittäviä puutteita, että valmisteluprosessia ei voida pitää hyvän hallinnon mukaisena. Tämän vuoksi palvelukseen ottamista koskeva päätös on kumottava.

Siitä, miten hakijat ovat täyttäneet pätevyysvaatimukset, ja toisaalta siitä, minkä on katsottu antavan hyvät edellytykset viran hoitamiseen, ei ole luotettavaa arviota. Näin luottamushenkilöiden on mahdotonta hoitaa tehtävänsä asianmukaisesti ja kuntalaisten valvoa kunnan virkamiesten ja luottamushenkilöiden toimintaa.

Pöytäkirjanotteen yhteenvedon mukaan: "Opetusjohtajan rekrytointiprosessi on toteutettu kattavasti ja perusteellisesti noudattaen lakia sekä kunnan antamia säädöksiä ja ohjeita, ja luottamushenkilöt on myös otettu mukaan prosessiin.

Opetusjohtajan valintaa koskevan sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan päätöksen voidaan

todeta perustuneen perustuslain mukaisiin yleisiin nimitysperusteisiin sekä kunnan hallintosäännön mukaisiin viran pätevyysvaatimuksiin.

Sekä molemmista hallituksen päätökseen esitetyistä eriävistä mielipiteistä että tiedotusvälineistä (mm. Kirkkonummen Sanomat sunnuntaina 28.5.2023, Svenska YLE 15.5.2023) on käynyt ilmi, että valmistelussa ja päätöksenteossa on ollut puutteita, epäselvyyksiä ja oikeudellisia virheitä. Lisäksi pöytäkirjanotteesta ilmenee, että muun muassa noudatettavaa olennaista lainsäädäntöä sekä julkisen palvelussuhteen yhteydessä asetettavia oikeudellisia vaatimuksia on sivuutettu. Tämän vahvistavat osittain myös eriävät mielipiteet. Valmistelusta puuttui sekä tietoa että viittaukset lainsäädäntöön, jotka ovat sitovia julkisessa rekrytointiprosessissa. Näin ollen hakijoiden sekä potentiaalisten hakijoiden oikeusturva on saattanut vaarantua.

Esimerkkejä puutteista valmistelussa ja rekrytointiprosessissa:

- Viidestä hakijasta yhden ryhmähaastattelukutsu lähetettiin väärään sähköpostiosoitteeseen. Näin ollen tämän hakijan oikeusturva vaarantui. Viranomaisen velvollisuutena on tarkistaa huolellisesti hakijan hakemuksessa ilmoittama osoite ja varmistaa, että kaikki hakijat ovat saaneet kutsun. Nyt niille luottamushenkilöille, jotka olivat mukana tekemässä päätöstä, jää epäselväksi, oliko tämä ehdokas pätevä vai ei, varsinkin kun valtuutetuilla ei ollut pääsyä hakijoiden hakemusasiakirjoihin. Tämä koskee sekä lautakuntaa että hallitusta. Kunnanjohtajaa valittaessa kaikille kunnanvaltuutetuille annettiin mahdollisuus tutustua etukäteen kaikkien hakijoiden hakemusasiakirjoihin. Tässäkin tapauksessa niiden oli oltava päätöksentekijöiden käytettävissä. (Kuntalain 83 §)
- Anna Aintilan eriävästä mielipiteestä ilmenee, että pätevyden ja riittävän kielitaidon omaavia ehdokkaita jätettiin pois viimeiseltä haastattelukierrokselta. Tähän ei näytä olevan kirjallisia perusteita, joten tämän hakijan oikeusturva on saattanut vaarantua, koska hänellä ei ole ilman näitä tietoja ollut mahdollisuutta tehdä halutessaan valitusta. Näyttää myös siltä, että viimeisellä haastattelukierroksella ja lautakunnan käsittelyssä mukana olleet luottamushenkilöt eivät saaneet tietoa tästä ehdokkaasta, mikä on ristiriidassa sen palvelukseenotto-prosessin kanssa, jota kunta noudatti kunnanjohtajan valinnassa.
- Valmistelussa on muutettu pätevyysvaatimuksia palvelukseenotto-prosessin aikana, mikä ei ole sallittua. Tämä ilmenee sekä Kim Åströmin että Anna Aintilan eriävistä mielipiteistä. Siksi prosessi on toteutettava uudestaan. Tässäkin tapauksessa hakijoiden oikeusturva on vaarantunut, erityisesti, jos jotkin hakijoista täyttävät kielitaitovaatimukset, nimittäin suomen ja ruotsin kielen taidon. Myös muiden potentiaalisten hakijoiden oikeusturva on siten vaarantunut, koska ilmoituksessa asetettujen pätevyysvaatimusten täyttäminen ei lopulta ollut välttämätöntä. Esimerkiksi henkilö, jolla oli erinomainen tai hyvä ruotsin kielen taito ja muiden kielten kuten viron ja venäjän tai muiden kunnassa puhuttavien kielten taito, olisi voinut hakea virkaa, koska näyttää siltä, että muiden kunnassa puhuttavien kielten taito on painottunut selvästi, vaikka ne voidaan lukea vain ansioksi. (Kirkkonummen sanomat 23.4.2023)
- Hakuilmoitus julkaistiin vain suomeksi. Kielilain 32 §:n 1 momentin mukaan

kaksikielisessä kunnassa kunnan viranomaisten yleisölle osoittamat tiedot on annettava suomeksi ja ruotsiksi. Ilmoitukset tulee julkaista samanaikaisesti suomeksi ja ruotsiksi, kun ne julkaistaan verkossa.¹ Ruotsinkielisiä on tällä tavoin kohdeltu eriarvoisesti (syrjitty) jo rekrytointimenettelyssä.

- Palvelukseenotto-prosessi ei ole ollut avoin, mikä on saattanut heikentää hakijoiden oikeusturvaa.
- Pöytäkirjan yhteenvedosta ilmenee seuraavaa: *Opetusjohtajan valintaa koskevan sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan päätöksen voidaan todeta perustuneen perustuslain mukaisiin yleisiin nimitysperusteisiin sekä kunnan hallintosäännön mukaisiin viran pätevyysvaatimuksiin.* Tässä voidaan todeta tämän väitteen olevan selvästi virheellinen, koska perustuslain 125 §:ää, johon viitataan, on nimenomaisesti luettava yhdessä sekä yleisen että erityislainsäädännön eikä pelkästään kunnan hallintosäännön kanssa. (Katso jäljempänä oikaisuvaatimuksessa). Tässä ei ole noudatettu rekrytointiprosessissa noudatettavia lakeja.

2. *Ovatko luottamushenkilöt saaneet tarvitsemansa tiedot voidakseen tehdä lainmukaisen päätöksen, joka sopii yhteen hyvän hallintotavan kanssa?*

Jotta luottamushenkilöt voivat tehdä harkittuja ja lainmukaisia päätöksiä sekä täyttää hyvää hallintotapaa koskevat lain vaatimukset ja jotta päätöksentekoa varten on käytettävissä riittävää näyttöä, luottamushenkilöiden on saatava etukäteen ja myös kokousten aikana tarvitsemansa tiedot. Yhdistysten tietoon on tullut muun muassa, että ryhmähaastatteluun osallistuneet luottamushenkilöt eivät saaneet etukäteen tietoa kutsutuista hakijoista. Tämä olisi saattanut johtaa siihen, että esteellisellä luottamushenkilöllä ei olisi ollut mahdollisuutta kutsua ajoissa sijaista. Yhdistysten tietoon on tullut myös, että hakemusasiakirjoja ja mahdollisesti muita tarpeellisia asiakirjoja ei ollut myöskään hallituksen jäsenten käytettävissä hallituskäsittelyssä.

3. *Lautakunnan ja hallituksen jäsenen velvollisuus selvittää (tutkia) ja tiedustella päätöksentekoon tarvittavia tietoja*

Yhdistysten tietoon on tullut, että sekä sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan luottamushenkilöt että hallituksen jäsenet olivat ennen kyseisiä kokouksia ja päätöksiä kiinnittäneet huomiota rekrytointiprosessin epäselvyyksiin. Luottamushenkilöillä on myös selvittämisvelvollisuus, ja he tekevät päätöksensä virkavastuun alaisina.

[Oikeusministeriön suositus kielitaidon huomioon ottamisesta työhönotossa valtion viranomaisissa ja tuomioistuimissa, 24.2.2005](#)

4. Opetusjohtajan valintaa koskeva päätös on lainvastainen

Opetusjohtajan valinta on vastoin julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annettua lakia (424/2003 vp), jäljempänä 'kielitaitolaki', sekä perustuslain 125 §:ää.

Kielitaitolain 2 §:n mukaan jokaisen viranomaisen on koulutusta järjestämällä ja muilla henkilöstöpoliittisilla toimilla huolehdittava siitä, että sen henkilöstöllä on riittävä kielitaito viranomaisen tehtävien hoitamiseksi kielilaisissa (423/2003) ja muussa lainsäädännössä asetettujen vaatimusten mukaisesti. Pykälässä säädetään nimenomaisesti viranomaisten velvollisuudesta huolehtia henkilöstönsä riittävästä kielitaidosta viranomaisen tehtävien hoitamiseksi kielilaisissa ja muussa lainsäädännössä asetettujen vaatimusten mukaisesti. Säännöksellä korostetaan, että viranomaisen johto vastaa siitä, että viranomaisen toiminta täyttää myös sille lainsäädännössä asetetut kielelliset laatuvaatimukset. Kielellisesti laadukkaan toiminnan perusta luodaan kiinnittämällä huomiota palvelukseen otettavien kielitaitoon ja järjestämällä tarvittaessa kielikoulutusta ja tukemalla sitä.²

Kielitaitolain 3 §:n mukaan viranomaisen on virkaa täytettäessä ja muuhun palvelussuhteeseen otettaessa varmistauduttava siitä, että palvelukseen otettavalla on työtehtävien edellyttämä kielitaito. Säännös sisältää viranomaisten yleisen velvollisuuden ottaa selvää ja varmistua siitä, että palvelukseen otettavilla on riittävä kielitaito.

Säännös perustuu perustuslain 125 §:ään, jonka mukaan virkaan voidaan nimittää vain henkilö, jolla on myös kielitaidon osalta riittävät edellytykset virkatehtävien asianmukaiseen hoitamiseen. Säännöksen mukaan viranomaisella on nimenomainen velvollisuus varmistua siitä, että palvelukseen otettavalla on tulevien työtehtävien edellyttämä kielitaito.³

Perustuslain 125 §:n 2 momentin mukaan yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Säännöstä ei kuitenkaan pidä lukea erikseen vaan sitä on tulkittava yhdessä yksittäisen viran ja sen konkreettisten tehtävien kanssa.⁴

Ilmoituksen, jossa opetusjohtajan virka julistetaan haettavaksi, mukaan pätevyysvaatimuksena on suomen ja ruotsin kielen taito. Pätevyysvaatimukset on asetettu kielitaitolain ja kielilaisissa kaksikielisille viranomaisille asetettujen vaatimusten mukaisesti.

Pöytäkirjanotteen mukaan jää epäselväksi, onko hallitus varmistunut siitä, että valittu ehdokas täyttää kielitaitovaatimukset. Sen sijaan on täysin selvää, että hallituksen jäsenet ovat tulleet siitä tietoisiksi hallituskäsittelyn aikana. Epäselvyys johtuu siitä, että pöytäkirjanotteessa on ristiriitaisia muotoiluja. Muun muassa siksi, että pöytäkirjaan on kirjoitettu työkielen olevan suomi. Myös siksi, että siihen on kirjoitettu seuraavaa:

² HE 92/2002 vp, s. 103

³ HE 92/2002 vp, s. 104

⁴ "Yleisöä nimitysperusteita on perustelujen mukaan tulkittava yhteydessä viran yleisiin ja erityisiin kelpoisuusehtoihin, joihin liittyen on otettava huomioon myös viran nimike ja tehtäväpiiri sekä virkaan kuuluvat konkreettiset työtehtävät. Lienee kuitenkin niin, että yleiset virkanimitysperusteet ovat toisarvoisessa asemassa suhteessa virkamieslainsäädäntöön ja virkamiesten kelpoisuusvaatimuksiin." Ilkka Saraviita; Perustuslaki toinen painos, s. 793; <http://haku.suomenlaki.com>

"Opetuspäällikön ja ruotsinkielisen koulutuksen hallintohenkilöstön tehtävissä varmistetaan, että kuntalaisten oikeudet ruotsinkielisiin hallintopalveluihin toteutuvat hallintosäännön 78 §:n mukaisesti". Toteamus on tehtävien ja työnkuvausten osalta suoraan ristiriidassa hallintosäännön kanssa. Lisäksi siksi, että pöytäkirjanotteessa todetaan seuraavaa: Valitulla henkilöllä on myös lain mukaisesti työtehtävien edellyttämä riittävä molempien kotimaisten kielten taito."

Kummastakin eriävästä mielipiteestä käy selvästi ilmi, että sekä lautakunnan käsittelyssä että hallituksessa on käynyt selvästi ilmi, että opetusjohtajaksi valitulla ei ole ruotsin kielen taitoa, mikä on vahvistettu myös tiedotusvälineissä (Opettaja 31.5.2023). Tämän vuoksi opetusjohtajan valinta on tehty viran pätevyysvaatimusten sekä kielitaitolain 2 ja 3 §:n vastaisesti. Tämän vuoksi päätös on tarpeen oikaista yhden vaatimuksista mukaiseksi paitsi lainvastaisuuden korjaamiseksi myös pöytäkirjanotteessa olevien epäselvyyksien ja ristiriitojen korjaamiseksi. Siitä, että ruotsinkielisen henkilöstön oikeudet ja palvelut ovat jo vaarantuneet, voitte lukea jäljempänä oikaisuvaatimuksessa.

5. Kunnanhallituksen saamissa valmisteluasiakirjoissa on ollut virheellisiä tietoja voimassa olevasta lainsäädännöstä sekä opetusjohtajan viran pätevyysvaatimuksista

Seuraavat kunnanhallituksen saamissa valmisteluasiakirjoissa esitetyt tiedot ovat puutteellisia ja siten harhaanjohtavia:

Viittaus perustuslain 125 §:ään. Säännös on yleinen, eikä sitä sellaisenaan voida soveltaa yksittäisiin virkoihin. Katso selvitys edellä.

Viittaus kielilain 4 §:n 5 kohtaan. Kielilain säännös on informatiivinen. Epäselväksi jää, miksi viitataan informatiiviseen pykälään eikä kielilain ja kielitaitolain säännöksiin.

Valmisteluasiakirjoissa väitetään seuraavaa: Kirkkonummen kunnassa on opetusjohtajan pätevyysvaatimuksena soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Kielitaitoa koskevia erityisiä vaatimuksia ei ole määritetty." Kielitaitolain 5 §:n 2 momentin mukaan kunnan viranomaisen palveluksessa olevan henkilöstön kielitaitoa koskevat pätevyysvaatimukset voidaan määritellä siten kuin kuntalaissa säädetään. Erityisesti kaksikielisissä kunnissa virkasääntöjen määräyksiä on arvioitava 2 ja 3 §:n valossa. Kunnan tulee ennakolta arvioida ja määritellä, millaista kielitaitoa eri tehtävien hoitamiseen tarvitaan.⁵

Kuntalain 90 §:n 2 momentin mukaan hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset, joilla turvataan kielilaissa (423/2003) ja muualla laissa säädettyjen kielellisten oikeuksien toteutuminen kunnan hallinnossa. Kuntalaissa kuitenkin jätetään kunnan itsensä päätettäväksi, miten kielitaitovaatimukset määritellään, ja viitataan kielitaitolakiin.⁶

Kirkkonummen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta ilmenee, että henkilöstön kielitaito varmistetaan rekrytoinnin yhteydessä.

[HE 92/2002 vp, s. 105–106](#)

⁶ [HE 268/2014 vp, s. 210](#)

Virkamiesoikeuden perusteet, luku VI, 2.2 (Viran täyttö)

Opetusjohtajan viran tultua avoimeksi viran kielitaitovaatimukset määriteltiin hakuilmoituksesta ilmenevällä tavalla, eli suomen ja ruotsin kielen taito. Kuntalaista tai kielitaitolaista ei voida päätellä, että kielitaitovaatimusten määrittely kielilaista ja kielitaitolaista johdettavien viran vaatimusten mukaisesti olisi mitätön.

Mikäli kunta kaikesta huolimatta katsoo, ettei viralle ole asetettu kielitaitovaatimuksia, on muodostunut virheellinen hakumenettely ja virka on julistettava uudelleen haettavaksi. Myös oikeuskansleri on ottanut kantaa harhaanjohtaviin ilmaisuihin palvelukseenottamismenettelyissä.⁷

6. Opetusjohtajan virassa vaadittava kielitaito

Perustuslain 17 §:n 2 momentin mukaan julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan. Nimenomainen viittaus sivistyksellisiin oikeuksiin korostaa kieliryhmien yhdenvertaisen kohtelun merkitystä koulutuksessa. Perustuslaki edellyttää kielten muodollisesti yhdenvertaisen kohtelun lisäksi, että tosiasiallinen yhdenvertaisuus suomen- ja ruotsinkielisten välillä taataan muun muassa yhteiskunnallisia palveluja järjestettäessä. Perustuslain 19 §:n mukaan valtion, hyvinvointialueiden ja kunnan on turvattava jokaiselle riittävät sosiaali-, terveydenhuolto- ja sairaanhoitopalvelut. Tämä tulee lukea yhdessä perustuslain 17 §:n kanssa ja tarkoittaa muun muassa, että ruotsinkielisessä koulutuksessa kouluterveydenhuolto on ruotsinkielistä.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Säännös tarkoittaa sitä, että julkisen vallan on aktiivisin toimin huolehdittava kielellisten oikeuksien toteutumisesta käytännössä.

Kielilaissa on muun muassa säännöksiä oikeudesta käyttää omaa kieltä asioitaessa kaksikielisten kunnallisten viranomaisten kanssa sekä viranomaisten velvollisuudesta oma-aloitteisesti toteuttaa kielellisiä oikeuksia. Koska kielelliset oikeudet sivistystoimessa ovat erityisen tärkeitä kielivähemmistön kannalta, kuntalain 30 §:n 4 momentissa säädetään, että opetustoimen hallinnossa on oltava erilliset toimielimet kumpaakin kieliryhmää varten, ja perusopetuslain 4 §:n 4 momentissa säädetään, että koulut ovat yksikielisiä, joko suomen- tai ruotsinkielisiä. Koska koulut ovat joko suomen- tai ruotsinkielisiä, ei koulujen henkilöstölle myöskään pääsääntöisesti aseteta toisen kotimaisen kielen kielitaitovaatimuksia, joten kunnan tulisi voida hoitaa opetushenkilöstöä koskevia asioita molemmilla kielillä.

Esimiesasemassa olevalla henkilöllä tulee olla riittävä osaaminen varmistaakseen, että asiat hänen vastuualueellaan hoidetaan lainmukaisesti ja hyvää hallintotapaa noudattaen. Esim. valtionhallinnossa vaaditaan molempien kotimaisten kielten taitoa johtotehtäviin kuuluvissa viroissa.⁹

⁷ <https://www.finlex.fi/fi/viranomaiset/foka/1999/19991342>

⁸ HE 309/1993 vp

⁹ Laine ja Äijälä; Opas valtionhallinnon johtajien ja asiantuntijoiden rekrytointiin; s. 49

Uudella opetusjohtajalla tulee olemaan kokonaisvastuu sekä suomenkielisistä että ruotsinkielisistä kouluista ja siten myös suomen- ja ruotsinkielisestä koulutuksesta.

Hallintosäännön 57 §:stä ilmenee, että opetusjohtajan tehtäviin kuuluu useita tehtäviä, joissa käytetään julkista valtaa, katso esimerkiksi 2 momentin 6–14 kohta ja ainakin epäsuorasti 19 kohta. Näissä asioissa tehdään yksilöllisiä hallintopäätöksiä, jotka tehdään suomen tai ruotsin kielellä oppilaan kielestä riippuen. Päätös on tehtävä asian käsittelykielellä, joka on suomi tai ruotsi.

Opetusjohtajan delegointipäätöksen mukaan suurin osa tehtävistä on delegoitu ruotsinkieliselle opetuspäällikölle, mukaan lukien vastuu päätöksenteosta. Sen sijaan työnkuvauksen mukaan ruotsinkielinen opetuspäällikkö vastaa vain valmistelusta eikä itse päätöksenteosta. Nyt näyttää siltä, että opetusjohtajan delegointipäätös on ristiriidassa työnkuvauksen kanssa, ja jää epäselväksi, kumpi niistä pätee. Tästä riippumatta opetusjohtaja on sellaisessa esimies- ja johtoasemassa, että hänen on voitava varmistua asioiden lainmukaisesta hoitamisesta hyvän hallintotavan mukaisesti. Tähän vaaditaan ruotsin kielen taitoa, koska ruotsinkielisen koulutuksen kieli on ruotsi, ruotsinkielisen opetushenkilöstön ei lain mukaisten pätevyysvaatimusten mukaan tarvitse osata suomea ja monet keskeiset asiakirjat, viestintä ja muut työtehtävät ovat ruotsinkielisiä.

Hallintosäännön ja työnkuvausten mukaan opetusjohtajan tehtävänä on käyttää julkista valtaa päättämällä muun muassa erityisestä tuesta, tukipalveluista, oppilaan pidennetystä oppivelvollisuudesta sekä perustellusta syyistä tehdystä esi- ja perusopetuksen järjestämipaikan vaihtamisesta, ja näin ollen edellytetään ainakin hyvää, ellei erinomaista suomen ja ruotsin kielen taitoa. Tähän kuuluu esimerkiksi pedagogisten selvitysten, lääkäreiden, kuraattoreiden ja terapeuttien antamien todistusten lukeminen ja päätöksenteko niiden pohjalta. Käsittelykieli on suomi tai ruotsi riippuen oppilaan äidinkielestä. Vaikka ruotsinkielinen opetuspäällikkö valmisteleekin ja tekee näitä päätöksiä, opetusjohtajan on ymmärrettävä ne, koska hänellä on kokonaisvastuu.

Muita tehtäviä, jotka edellyttävät vähintään hyvää kielitaitoa sekä suomen että ruotsin kielessä, ovat maksusitoumuksen antaminen kirkkonummelaisen oppilaan koulunkäyntiä tai tukijaksoa varten toisen opetuksen järjestäjän oppilaitoksessa sekä korvausten maksaminen koulussa tai muussa opetuksen järjestämipaikassa, koulumatkalla tai majoituspaikassa sattuneesta tapaturmasta, jollei vakuutus ole maksanut korvauksia. Sama koskee lastensuojelun piirissä olevien lasten koulutuksesta tehtäviä päätöksiä.

Voidakseen päättää maksusitoumusten antamisesta opetusjohtajan on tutustuttava oppilasta koskeviin sekä psykologisiin, pedagogisiin että lääketieteellisiin todistuksiin ja selvityksiin sekä myös käytävä neuvotteluja esimerkiksi Valteri Skillan (ruotsinkielinen valtakunnallinen erityiskoulu) kanssa, jonka hallintokieli on ruotsi. Neuvotteluja, joita käydään sekä ohjaavan opettajan, kuntoutushenkilöstön, rehtorin että muun hallintohenkilöstön kanssa, joiden työkieli on ruotsi. Käänteisessä tilanteessa Kirkkonummen puolesta neuvotteluja käyvä virkamies hallitsisi ainoastaan ruotsin kielen käydessään neuvotteluja Valterin muiden yksiköiden, kuten Ruskiksen, suomenkielisen henkilöstön kanssa.

Lisäksi opetusjohtaja johtaa sekä suomen- että ruotsinkielistä kouluterveydenhuoltoa ja vastaa siitä. Tässäkin vaaditaan ruotsin kielen taitoa.

Tämän lisäksi opetusjohtaja nimeää henkilöstöä palveluryhmäänsä ja tarvitsee siten kyvyn ratkaista, onko hakijoilla tehtävien edellyttämä kielitaito ja pätevyys. Tämä koskee sekä suomen että ruotsin kieltä. Tätä vastuuta ei voida täysin delegoida muille henkilöstön jäsenille tai luottamushenkilöille.

Opetusjohtajan tehtävänä on esimerkiksi nimittää uusi rehtori Winellska skolaniin. Oletamme tässä, että kaikki palvelukseenotto-prosessin vaiheet tapahtuvat ruotsiksi, lukuun ottamatta joitakin kysymyksiä suomeksi. Opetusjohtajan tulee siksi pystyä lukemaan ja tulkitsemaan ruotsin kielellä tehdyt psykologiselvitykset ja haastattelemaan ruotsiksi. Herää kysymys, miten hän voi tehdä sen, jos hänellä ei ole ruotsin kielen taitoa. Miten ruotsin kieltä osaamaton johtaja voi valita rehtorin ruotsinkieliseen kouluun ja rehtorin, jonka on tarkoitus toimia myös ruotsinkielisen opetuspäällikön sijaisena?

Koska johtajalla on vastuu talousarviosta ja hänen on siten neuvoteltava talousarviosta ruotsinkielisten koulujen rehtoreiden kanssa, ei riitä, että johtajan alaisuudessa toimivalla ruotsinkielisten koulujen opetuspäälliköllä on erinomainen ruotsin kielen taito. Koska koulut ovat joko ruotsin- tai suomenkielisiä, ruotsinkielisten rehtoreiden ei voida vaatia tai edellyttää käyvän mm. talousarviokeskusteluja suomen kielellä, samoin kuin suomenkielisten koulujen rehtoreilta ei voida vaatia näiden keskustelujen käymistä ruotsin kielellä. Toisin kuin valmisteluasiakirjoista ja muun muassa tiedotusvälineissä esitetyistä lausunnoista ilmenee, opetuspäälliköllä ei ole vastuuta eikä siten valtaa ohjata ruotsinkielisen koulutuksen taloutta. Päällikkö voi ainoastaan suunnitella ja seurata ruotsinkielisen koulutuksen taloutta tilivuosisprosessin mukaisesti, mikä käy ilmi työnkuvauksesta.

Suomenkielisten koulujen henkilöstö työskentelee suomen kielellä ja ruotsinkielisten ruotsin kielellä, ja tämä koskee myös rehtoreita. Asiakirjat laaditaan siten koulun kielellä. Virkamiehellä, jolla on ylin vastuu koulutuksesta, on sen vuoksi oltava riittävä kielitaito, jotta hän pystyy hoitamaan työtehtävänsä myös toisella kielellä laadittujen asiakirjojen perusteella. Ei voida edellyttää, että hierarkiassa alempana olevat virkamiehet, kuten päällikkö- tai rehtoritason henkilöstö, toimisivat opetusjohtajan kääntäjinä. Kestävä ratkaisu ei ole myöskään se, että kunta palkkaa kääntäjän tai hankkii käännöspalveluja, jotta opetusjohtaja voi hoitaa tehtävänsä.

Opetusjohtaja osallistuu pääkaupunkiseudun ruotsinkielisten opetusjohtajien ruotsinkieliseen yhteistyöryhmään, jonka työkieli on ruotsi.

7. Opetusjohtajan palvelukseenottoon liittyvistä uudelleenjärjestelyistä ja epäselvyyksistä jo aiheutuneet seuraukset

Kunnan kaikille opettajille järjestetään täydennyskoulutuspäivä 8.8. Sen aikana järjestetään yhteistä ohjelmaa, sekä luentoja että työpajoja. Ne tullaan järjestämään suomeksi tai kahdella kielellä. On ilmoitettu, että kukin voi käyttää sitä kieltä, jolla hänet on otettu palvelukseen ja jolla hän työskentelee. Tämä aiheuttaa ongelmia, sillä kaikki osallistujat eivät ymmärrä sekä

ruotsia että suomea eivätkä näin ollen saa tietää kaikkea, mitä keskustelussa sanotaan. Keskusteluun osallistuminen ja itsensä ilmaiseminen kielellä, jota ei käytä työssä, johtaa siihen, että ei osallistu keskusteluun aktiivisesti ja omaksuu lähinnä tarkkailevan roolin. Tämä voidaan rinnastaa myös siihen, että ruotsin- ja suomenkielisille opettajille järjestetään jengirikollisuutta käsittelevä täydennyskoulutuspäivä, johon kutsutaan Ruotsista luennoitsijoita, jotka luennoivat ruotsiksi, ja sitten tehdään ryhmätyötä sekä suomeksi että ruotsiksi.

Lisäksi ruotsinkielisten rehtoreiden saamat tekstit, jotka heidän tulee välittää eteenpäin opettajille, ovat tulleet vain suomeksi. Tämä tarkoittaa sitä, että rehtoreiden pitää pyytää käännöstä tai kääntää itse, mikä lisää rehtoreiden työtaakkaa ja johtaa siihen, että ruotsinkieliset opettajat saavat tiedon myöhemmin kuin suomenkieliset kollegansa.

8. Käytännön työhön vaikuttaa myös se, mitä tapahtuu opetuspäällikön poissa ollessa. Ohjeistuksen mukaan sijaisena toimii lukion rehtori, joka ei ole automaattisesti perehtynyt kaikkeen, ja tällöin opetusjohtajan on kyettävä hoitamaan myös opetuspäällikön tehtäviä.
9. Miten opetusjohtaja voi arvioida psykologitestin ruotsinkielisiä tuloksia ja haastatella ruotsiksi niitä, jotka hakevat rehtoriksi Winellska skolanin?
10. Miten on mahdollista, että tällä kertaa potentiaaliset hakijat eivät voi soittaa ja kysyä haettavana olevasta Winellska skolanin rehtorin virasta vaan ainoastaan lähettää kysymyksiä sähköpostitse? Tämä ei näytä olevan käytäntö, eikä sitä ole todennäköisesti aiemmin käytetty Kirkkonummella. Esimerkiksi silloin, kun opetusjohtajan virka oli haettavana, hakijoiden oli mahdollista soittaa kahdelle henkilölle.
11. Miten on mahdollista, ettei opetusjohtajan virkaa koskevassa ilmoituksessa ollut tietoa siitä, millä tasolla hakijan kielitaidon olisi oltava, kun taas Winellska skolanin rehtorin virkaa koskevassa ilmoituksessa todetaan, että hyvä sekä kirjallinen että suullinen suomen kielen taito on olennainen viran hoitamisen kannalta? Tämä on tiukempi kielitaitovaatimus kuin laki edellyttää, mutta näyttää siltä, että kunta on itse valinnut sen ruotsinkieliselle rehtorille.

